



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 61/2021-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Tatianou Vorobelovou, Bajzova 2, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 51/2019 z 31. marca 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júna 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práv podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tdo 51/2019 z 31. marca 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 T 42/2017 z 23. marca 2018 uznaný vinným zo spáchania zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), a to na tom skutkovom základe, že

„[REDAKOVANÉ]..., ... v kancelárii referentov režimu režimových činností, v ubytovni pre odsúdených, blok B ústavu na výkon trestu odňatia slobody dňa 29. júna 2015, počas výkonu služby ako príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže služobne zaradený na výkon služby ako referent režimu režimových činností oddelenia výkonu, fyzicky napadol poškodeného Daniela T... tak, že ho najmenej štyrikrát udrel dlaňou pravej ruky do oblasti tváre, a potom ho chytil pravou rukou za krk za to, že odsúdený Daniel T..., ktorý plynule nevie hovoriť po slovensky, sa pýtal na vyšetrenie k zubárovi, a nie k lekárovi, čím konal v rozpore s ustanovením § 6 ods. 1 zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov a § 3 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov“.

Okresný súd odsúdil sťažovateľa na trest odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov, ktorého výkon zároveň podmiennečne odložil a určil skúšobnú dobu v trvaní 30 mesiacov.

Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovateľ, ako aj prokurátor Okresnej prokuratúry Košice II odvolania, o ktorých Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 4 To 75/2018 z 19. decembra 2018 rozhodol tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) odvolaniami napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a zároveň, rozhodujúc sám na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku, vyslovil, že sťažovateľ je vinný zo spáchania zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona, a to na tom skutkovom základe, že

„v Košiciach... v kancelárii referentov režimu režimových činností, v ubytovni pre odsúdených, blok B ústavu na výkon trestu odňatia slobody dňa 29. júna 2015, počas výkonu služby ako príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže služobne zaradený na výkon služby ako referent režimu režimových činností oddelenia výkonu, fyzicky napadol poškodeného Daniela T... tak, že ho najmenej štyrikrát udrel dlaňou pravej ruky do oblasti tváre, a potom ho chytil pravou rukou za krk za to, že odsúdený Daniel T..., ktorý plynule nevie hovoriť po slovensky, sa pýtal na vyšetrenie k zubárovi, a nie k lekárovi, čím konal v rozpore s ustanovením § 6 ods. 1 zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov a § 3 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov a § 37 ods. 1 zákona č. 475/2005“.

Krajský súd odsúdil sťažovateľa na trest odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov, ktorého výkon zároveň podmiennečne odložil a určil skúšobnú dobu v trvaní 30 mesiacov.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom najvyšší súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že ho podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti opakuje argumentáciu uvedenú v odvolaní proti rozsudku okresného súdu a v dovolaní proti rozsudku krajského súdu, pričom v podstatnom namieta, že konajúce súdy jeho vec nesprávne právne posúdili, keďže v prípade trestného činu, za spáchanie ktorého bol odsúdený, absentuje jeden z obligatórnych znakov skutkovej podstaty zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona, a to konkrétne jeho subjekt, vo vzťahu ku ktorému sa pre naplnenie skutkovej podstaty daného trestného činu vyžaduje, aby sa ho dopustil špeciálny subjekt, t. j. verejný činiteľ. V súvislosti so skutkom opísaným vo výrokoch odsudzujúcich rozsudkov okresného súdu a krajského súdu sťažovateľ konkrétne namieta, že nepoužíval právomoc, ktorá mu bola zverená v rámci zodpovednosti za plnenie úloh spoločnosti a štátu, keďže nerozhodoval o právach a povinnostiach fyzickej osoby, v dôsledku čoho ho v čase skutku nebolo možné považovať za verejného činiteľa.

4. Podľa názoru sťažovateľa k namietanému porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práv podľa čl. 6 dohovoru došlo tým, že najvyšší súd arbitrárne odmietol jeho dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu, ktorým sťažovateľ namietal, že konajúce súdy predmetný skutok nesprávne právne kvalifikovali ako zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona.

5. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl.46 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl.6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 51/2010 (správne má byť sp. zn. 2 Tdo 51/2019, pozn.) z 31.marca 2020 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2 Tdo 51/2019 z 3. marca 2020 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov konania.“

II.

Relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním, o postavení jeho sudcov a ich bezúhonnosť ustanoví zákon. Týmto zákonom je

zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľom označené referenčné právne normy

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva: a) byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu; b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby; c) obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú; d) vylúčať alebo dať vylúčať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe; e) mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom alebo týmto jazykom nehovorí.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

14. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Podľa názoru sťažovateľa k porušeniu ním označených práv malo dôjsť tým, že najvyšší súd arbitrárne odmietol jeho dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu, ktorým sťažovateľ namietal, že konajúce súdy predmetný skutok nesprávne právne kvalifikovali ako zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona.

15. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

16. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

17. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

18. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

19. Obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

20. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v možnosti každého domáhať sa ochrany svojich práv na príslušnom súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých

medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02).

21. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

22. Ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci.

23. Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nepatrí právo účastníka dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia

vykonaných dôkazov, resp. toho, aby orgány verejnej moci preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania.

24. Vychádzajúc z týchto základných princípov, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu.

25. Najvyšší súd v napadnutom uznesení vo vzťahu k sťažovateľom namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu jeho veci v podstatnom uviedol, že verejným činiteľom, ktorý jediný môže byť páchatelom trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 Trestného zákona, sa v zmysle zákonnej definície vymedzenej v § 128 ods. 1 Trestného zákona rozumie okrem iných aj osoba v služobnom pomere, ak sa podieľa na plnení úloh spoločnosti a štátu a používa pritom právomoc, ktorá jej bola v rámci zodpovednosti za plnenie týchto úloh zverená, pričom pre trestnú zodpovednosť verejného činiteľa sa podľa jednotlivých ustanovení Trestného zákona vyžaduje, aby trestný čin bol spáchaný v súvislosti s jeho právomocou a zodpovednosťou.

Najvyšší súd súhlasil so sťažovateľom, že, vychádzajúc z § 128 ods. 1 Trestného zákona, sa aj v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 TdoV 14/2012 z 25. apríla 2013) vymedzuje pojem verejného činiteľa zo štyroch základných hľadísk: a) musí ísť o voleného funkcionára alebo iného zodpovedného pracovníka orgánu štátnej správy a samosprávy, súdu alebo iného štátneho orgánu alebo príslušníka ozbrojených síl alebo ozbrojeného zboru, súdneho exekútora, člena lesnej, vodnej, rybárskej alebo poľovnickej stráže, člena stráže prírody a osobu, ktorá má oprávnenia člena stráže prírody; b) musí sa podieľať na plnení úloh spoločnosti a štátu; c) musí pritom používať právomoc, ktorá mu bola zverená v rámci zodpovednosti za plnenie týchto úloh; d) trestný čin musí byť spáchaný v súvislosti s touto právomocou a zodpovednosťou. Ak niektoré z týchto hľadísk nie je splnené, nejde o verejného činiteľa.

Za plnenie úloh spoločnosti a štátu sa považuje výkon dôležitých verejných funkcií a rozhodovacia činnosť s týmto výkonom spojená. Každý verejný činiteľ pritom nesie zodpovednosť za plnenie úloh spoločnosti a štátu, v dôsledku čoho musí byť vybavený potrebnou právomocou umožňujúcou mu určitú úlohu splniť, pričom pojem „právomoc“ verejného činiteľa použitý v legálnej definícii § 128 ods. 1 Trestného zákona interpretačne vyžaduje prvok moci a rozhodovania, čo znamená mocenské rozhodovanie na právnom

podklade uplatňované proti fyzickým osobám alebo právnickým osobám, ktoré môžu byť takým rozhodnutím obmedzené na svojich (inak právnym poriadkom garantovaných) právach. Pritom nemusí ísť nevyhnutne o formalizované rozhodovanie, t. j. vydávanie rozhodnutí s určitými procesne predpísanými náležitosťami a formou, avšak vždy musí byť spojené so zodpovednosťou za uplatnenie právomoci (R 48/2017). Osoba, ktorá nemá rozhodovaciu právomoc, nie je verejným činiteľom s výnimkou, že by zabezpečovala výkon rozhodnutia štátneho orgánu, a to bez ohľadu na to, či ide o vecne správne rozhodnutie.

Následne najvyšší súd poukázal na niektoré zákonné ustanovenia zverujúce príslušníkom Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „zbor“) právomoc a z nej vyplývajúce oprávnenia a povinnosti, a to konkrétne na § 3 ods. 1, § 37 ods. 1 a § 39 písm. b) zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o výkone trestu odňatia slobody“), ako aj § 4 ods. 1 písm. a) až u), ods. 2, § 6 ods. 1, § 31 ods. 1 písm. a), ods. 3, 4 a § 33 ods. 1 zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Zbore väzenskej a justičnej stráže“).

Vychádzajúc z uvedeného, najvyšší súd v napadnutom uznesení konštatoval, že príslušníci zboru nevykonávajú len funkciu spočívajúcu v ich participácii na plnení úloh spoločnosti, ale pri plnení tých úloh, ktoré patria do pôsobnosti zboru, sú oprávnení aj rozhodovať o právach a povinnostiach predovšetkým fyzických osôb a na tento účel disponujú právomocou zverenou im v rámci zodpovednosti za plnenie týchto úloh a túto používajú. K úlohám zboru patrí okrem iného zabezpečenie výkonu trestu odňatia slobody vrátane zabezpečenia stráženia odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody, dohľadu a dozoru nad nimi či zabezpečenia zdravotnej starostlivosti pre nich (§ 4 zákona o Zbore väzenskej a justičnej stráže). Za splnenie uvedených úloh zbor zodpovedá, pričom na účely ich splnenia sú jeho jednotliví príslušníci vybavení potrebnou právomocou, právomoc použiť zákonom vymedzené donucovacie prostriedky nevynímajúc (§ 31, § 33 zákona o Zbore väzenskej a justičnej stráže). Práve vo vzťahu k nej zákon osobitne vymedzuje a upravuje oprávnenia a povinnosti príslušníkov zboru, ktoré pre nich z disponovania touto právomocou vyplývajú, ako aj podmienky, za akých sú oprávnení pristúpiť k jej uplatneniu, a náležitosti, ktoré sú pritom povinní dodržať. Jej obsahom je pritom celkom zrejme rozhodovanie o použití donucovacích prostriedkov proti odsúdeným vo výkone trestu

odňatia slobody, a teda o zásahu do práv odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti, na ochranu pred krutým, neľudským alebo ponižujúcim spôsobom zaobchádzania alebo trestania, na ochranu pred neoprávneným násilím a akýmkoľvek prejavmi ponižovania ľudskej dôstojnosti (§ 3 ods. 1, § 37 ods. 1 zákona o výkone trestu odňatia slobody) za splnenia zákonom ustanovených podmienok (§ 31, § 33 zákona o Zbore väzenskej a justičnej strážii).

Najvyšší súd dospel k záveru, že minimálne v činnosti príslušníkov zboru uskutočňovanej na podklade im zverenej právomoci používať donucovacie prostriedky sú obsiahnuté prvky rozhodovania a vzhľadom na postavenie odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody, ktoré možno v dôsledku ich zákonom [§ 39 písm. b) zákona o výkone trestu odňatia slobody] ustanovenej povinnosti plniť pokyny a príkazy príslušníka zboru označiť vo vzťahu k príslušníkom zboru za *sui generis* podriadené, aj prvky moci. Príslušníci zboru teda vo všeobecnosti disponujú právomocou takej povahy, ktorá odôvodňuje ich posudzovanie ako verejných činiteľov, teda právomocou, ktorej imanentnou súčasťou je oprávnenie prijímať rozhodnutia o právach a povinnostiach fyzických osôb a ich splnenie vynucovať z pozície svojho mocenského postavenia.

Podľa názoru najvyššieho súdu bolo v trestnej veci sťažovateľa z opisu skutkovej vety zrejmé, že sťažovateľ počas výkonu služby, teda v čase, keď mal ako príslušník zboru participovať na zabezpečovaní plnenia úloh zboru v rámci jeho pôsobnosti a za ich plnenie niesol zodpovednosť, použil proti poškodenému fyzické násilie bez legálneho základu, čím v rozpore s § 6 ods. 1 zákona o Zbore väzenskej a justičnej strážii rozhodol o zásahu do práv poškodeného vymedzených v § 3 ods. 1 a § 37 ods. 1 zákona o výkone trestu odňatia slobody, porušiac týmto právam zodpovedajúce svoje povinnosti ako príslušníka zboru. Sťažovateľ teda v uvedených súvislostiach vykonával právomoc verejného činiteľa, z čoho vyplýva, že v tomto konkrétnom prípade konal v postavení špeciálneho subjektu – verejného činiteľa, ako ho definuje § 128 ods. 1 Trestného zákona. Podľa názoru najvyššieho súdu preto konajúce súdy nepostupovali v rozpore so zákonom, keď konanie sťažovateľa posúdili ako zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona, keďže sťažovateľ ako verejný činiteľ v úmysle spôsobiť inému škodu vykonával svoju právomoc spôsobom odporujúcim zákonu a taký čin spáchal závažnejším spôsobom konania.

26. Vychádzajúc z obsahu odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že odmietnutie dovolania sťažovateľa bolo založené na racionálnom a ústavne konformnom výklade relevantnej právnej úpravy, ktorý nepopiera jej účel a podstatu a na základe ktorého bol ustálený dôvod na odmietnutie dovolania. Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou.

27. Ústavný súd zároveň poukazuje na ustálený právny názor, podľa ktorého právo na spravodlivý proces neznačí právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom (II. ÚS 3/97, II. ÚS 173/07). Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako prijal v tejto veci najvyšší súd, nemôže viesť k záveru o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. Inak povedané, samotná skutočnosť, že si najvyšší súd neosvojil interpretáciu výsledkov dokazovania a ich právne posúdenie z pohľadu sťažovateľa, nemôže ešte viesť k záveru o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom, v tomto prípade najvyšším súdom, by bolo možné uvažovať, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, IV. ÚS 226/2012). Posúdenie prípustnosti dovolania zo strany najvyššieho súdu však podľa názoru ústavného súdu takéto nedostatky v danom prípade nevykazuje. Uznesenie najvyššieho súdu zodpovedá požiadavkám kladeným konštantnou judikatúrou ústavného súdu na odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov. Preto ústavný súd konštatuje kvalitu jeho rozhodnutia ako súladnú s obsahom sťažovateľom označeného čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 dohovoru.

28. Sťažovateľom napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu teda v ničom nesignalizuje možnosť porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práv podľa čl. 6 dohovoru, dôvodnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, resp. ústavný súd dospel k záveru, že medzi sťažovateľom napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a obsahom práv, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by

po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

29. Z uvedených dôvodov ústavný súd v rámci predbežného prerokovania ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

30. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2021

Peter Molnár
predseda senátu